

За наукові КАДРИ

Орган партбюро, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова

ВІВТОРОК

14

СІЧНЯ

1958 року

№ 1 (551)

Ціна 20 коп.

П-843199

Пройдено перший етап

Закінчилася залікова сесія — перший етап зимової заліково-екзаменаційної сесії. На факультетах підводяться перші підсумки.

Про що вони говорять?

По-перше, про те, що майже всюди (і це можна сказати з цілковитою певністю) заліки пройшли організованіше, чіткіше і успішніше, ніж в попередньому році. Як правило, заліки проходили за заздалегідь наміченним планом, значно менше було раптових змін в розкладі, перенесень терміну складання того чи іншого заліку. Це, звичайно, створило спокійніші, оперативніші умови для роботи студентів. Необхідно відзначити і той позитивний факт, що менше стало перескладань заліків. Пояснюються це тим, що деканати факультетів ставили більш суворі вимоги до тих, хто не склав заліку з першого разу. Такі студенти в обов'язковому порядку повинні були звертатися до декана за дозволом перескладти залік. До третьої «спроби» студент допускається лише після одержання дозволу ректора. Це значно підвищило в студентів почуття відповідальності щодо складання заліків. Чітко була організована робота деканатів у цьому відношенні на філологічному, фізико-математичному, хімічному факультетах.

Значно гірше було організовано перескладання заліків на історичному геолого-географічному, біологічному факультетах. Там ще досить часто трапляються випадки, коли викладач без відому деканату сам розв'язує питання про повторне складання заліку тим чи іншим студентом.

Характерним моментом цьогорічної залікової сесії (як, власне кажучи, і попередньої) було те, що найгіршу успішність виявили в основному люди, які і минулого року навчалися погано.

Це другорічники Селецький, Мартросова, Фадеєва, Дем'янова, Зборовський, Кир'язов, Терешко, Чернишова (II курс фізико-математичного факультету), Костенко, Сомик (II

курс хімічного факультету), Головченко (III курс хімічного факультету); це хронічні ледарі Пейчева (III курс філологічного факультету), Андрійченко (III курс історичного факультету), Крижановська, Соколовська, Штенгелев (IV курс фізико-математичного факультету) та інші.

Серед першокурсників також вже зараз намічаються люди, які потребують якнайсерйознішої уваги і якнайсуворішого ставлення до них, тому що вони є явними кандидатами в «хвостисти». Це стосується першокурсників Александровича (геолого-географічний факультет), Федоріна (хімічний факультет), Жабокрицького (історичний факультет), Пасіниченка, Ратушняка, Якуба (філологічний факультет). Останній, крім того, що не склав заліку з історії КПРС, дозволив собі грубіянні викладачеві. Треба відзначити, що цей факт був негайно обговорений комсомольською групою, під впливом якої Якуб вибачився перед викладачем.

Неприпустимо грубо поводили себе з викладачами студент Сагдеев (IV курс історичного факультету), Трифонова (II курс філологічного факультету).

По відношенню до всіх цих студентів деканати, партійні, комсомольські організації факультетів повинні вжити невідкладних і найрішучіших заходів.

Цінний захід був проведений напередодні сесії на хімічному факультеті з ініціативи деканату. Викладачі, які працюють на I і на II курсах, провели дві своєрідні і дуже корисні наради, на яких обмінялися думками про кожного з студентів цих двох курсів. Це дало змогу викладачам краще, всебінніше познайомитись з контингентом студентів, яких вони навчають. Безперечно, такі наради були б дуже корисними на будь-якому факультеті і могли б дати значний ефект і у навчальній і у виховній роботі.

Що посіяв, те й пожнеш

Студенти III курсу фізико-математичного факультету в цьому році почали вивчати політичну економію. Вивченням такої праці, як «Капітал» К. Маркса, становить певні труднощі.

Від'ємну роль відіграв той факт, що деканат факультету ввів семінарські заняття лише з другої половини семестру. До того ж не всі студенти серйозно поставилися до семінарських заняттів. Студенти 2-ї групи фізиків (III курс) часто приходили на семінари непідготовленими. Семінари проходили в'яло, нецікаво.

Систематично готовувалися до семінарських заняттів студенти 3-ї групи фізики. Особливо це стосується тт. Куликінського, Безпалько, Коровиць-

кого, Пустильника та інших студентів, які одержали механічні заліки. Добре підготувалися і успішно склали залік Пепчев, Подопригора, Голубова (студенти 2-ї групи фізики).

Більшість студентів III курсу 2-ї групи математиків також серйозно підготувалися до семінарів і добре склали залік. Більшість студентів цієї групи вже склали залік з політекномії. Правда, і тут не обійшлося без зривів. Студентки Червінська і Безпала зовсім не з'явилися на заліку, а Землякова не склала заліку.

Попереду багато важких, відповідальних днів, декілька важких екзаменів. Великих вам успіхів, друзі!

БЕРЕЗКОВА.

Протягом всіх років навчання в університеті студентка IV курсу філологічного факультету Наталія Косек навчається лише на «відмінно». Так само на «відмінно» складає вона і цю сесію.

На фото: Н. Косек.

Провести успішно, на високому рівні екзаменаційну сесію — завдання і обов'язок всього колективу університету.

В партійному бюро

На засіданні партійного бюро університету 8 січня 1958 року було заслушано питання: «Про хід написання дипломних робіт на історичному факультеті». Бюро відзначило, що кафедри запропонували студентам цікаві, актуальні теми, забезпечили керівництво роботою випускників над дипломними темами кваліфікованими керівниками. Питання про роботу дипломантів обговорювалось на раді історичного факультету, на партійних зборах і на вибраний нараді студентів. Все це сприяло поліпшенню контролю над роботою випускників. Цілковитого схвалення заслуговує той факт, що деяка частина студентів пише дипломні роботи на основі своїх курсових робіт чи рефератів (тт. Поляков, Урсу, Крутикова та інші). Окрім дипломантів вже здали на кафедри чорнові варіанти своїх дипломних робіт (тт. Кирин, Уманець, Панченко, Ємельянова).

Партійно бюро вказало також і на істотні недоліки, що мають місце в

ході написання дипломних робіт. До цього часу ще значна кількість випускників не приступила безпосередньо до написання роботи, окрім студентів не опрацювали ще бібліографії і не мають чіткого плану роботи (тт. Толчиніна, Крупиченко, Кононюк та інші). Три випускники (тт. Ашироф'ян, Логіна, Серебрякова) взагалі не числяться на кафедрах як дипломанти: деканат і кафедри їх просто «загубили» і не знають, над чим і як працює ця таємна трійка. Не знає цього, звичайно, і комсомольська організація. Без дозволу завідуючих кафедрами окремі студенти самочинно змінювали теми дипломних робіт і переходили до інших керівників. Недоліком є також і те, що з 107 тем лише 2 з'язнані з практикою роботи у школі.

Партійне бюро зобов'язало партійну організацію, деканат і кафедри історичного факультету до 15 січня 1958 року усунути відзначенні недоліки і посилити контроль над написанням дипломних робіт.

Глибше вивчати основи атеїзму

З початку 1957—58 навчального року у всіх вищих навчальних закладах республіки згідно з директивою Міністерства вищої освіти УРСР введено курс основ атеїзму.

Практичне значення курсу основ атеїзму велике. Досить сказати, що педагогічні кадри, які поповнюють загін радянської інтелігенції, не мають достатніх знань з історії релігії і атеїзму. А це не дає можливості брати активну участь в боротьбі з релігійними забобонами, які ще повністю не ліквідовані в нашій країні. Релігійні забобони знаходять прояв не лише у свідомості і побуті людей старшого покоління, але і в свідомості певної частини радянської молоді.

Необхідно цілком нейтралізувати вплив релігійного середовища на свідомість молоді. Виключна роль в цьому відношенні належить вчителям біології, хімії, фізики, астрономії та інших дисциплін. Вони повинні не лише викладати на уроці науковий матеріал, передбачений навчальною програмою, але і вести відверту критику релігійних поглядів на світ та зв'язаніх з ними моральних установок. Іншими словами, атеїстичне виховання молоді повинне бути невід'ємною частиною радянського процесу в школі.

Цілком зрозуміло, що без достатньої філософської підготовки, а також знань основних положень іншої релігійної системи, її моральних догм, неможливо зв'язати знання в стрінку і цільну систему антирелігійного виховання і перетворити його тим самим у вагому частину релігійного виховання.

Студентка Бодюл (V курс хімічного факультету) середньовічного сколаста Хому Аквінського зробила лідером сучасної західно-німецької партії ХДС (Християнсько-демократичного союзу). Несерйозними були

відповіді студентів Балакіної, Кантаржі з цього ж факультету. А студенти IV курсу біологічного факультету тт. Баштанар, Шульга, Немировська, Кузнецова, Кропивко та інші прийшли на залік зовсім непідготовленими.

Яка ж причина того, що відповіді деяких студентів анекдотичні? Відповідь на це питання слід шукати в несерйозному ставленні діяків студентів до виучуваного предмету. У відвертій розмові студент геолого-географічного факультету (не будемо називати його прізвища) заявив, що він вважає введення курсу атеїзму що наименше несерйозним. Таке мішанське ставлення до вивчення важливої частини марксистсько-ленинської філософії — атеїзму є неприпустимим.

Однією з причин незнання матеріалу з курсу основ атеїзму є погане відвідування лекцій деякими студентами. Такі студенти перед заліком користуються чужими конспектами. А це не може заповнити прогалини в знанні дуже складних і серйозних питань курсу.

Для того, щоб бути корисним Комуністичній партії і Радянській державі в справі боротьби з чужою робітничим класом і селянством релігійною ідеологією, необхідні солідні знання. Ці знання — запорука розв'язання ідеологічного завдання, висунутого ХХ з'їздом КПРС: посилити наступ на пережитки капіталізму в свідомості радянських людей.

І. Г. БАТЮК.

ГОВОРЯТЬ СЕКРЕТАРІ
КОМСОМОЛЬСЬКИХ
БЮРО

Як ми працюємо

нах бюро курсів, на зборах, підказує, як правильніше вирішити те чи інше питання.

В період підготовки до зимової сесії на всіх курсах нашого факультету відбулися комсомольські збори з участю членів парторганізації курсів і викладачів. На зборах принципово критикувалася ті студенти, які несумісно ставляться до навчання — Андрійченко (III-й курс), Сагдеев (I курс) та інші.

Велику допомогу в роботі комсомольської організації надає стінна преса. Комсорги курсів і члени факультетського бюро виступають на сторінках газети «Історик» з різними статтями, разповідають про досвід, набутий в процесі роботи. Проте цього недостатньо. Стінна преса повинна ще ширше і конкретніше висвітлювати питання роботи курсових організацій, розповідати більше про всі наші справи — хо роші і погані.

Комсомольське бюро факультету контролює роботу курсових бюро, слідкує за виконанням планів курсових організацій. Добре працюють у нас комсомольські бюро I та II курсів (комсорги Чечіна, Шелест).

Не задовільняє нас робота курсового бюро IV «а» курсу (комсорг Марсельський). Тут не вчасно і не конкретно беруться за розв'язання насущних питань, не завжди виконують свої курсові плани і плани, підказані факультетським бюро.

Велика увага приділяється факультетським бюро політико-виховній роботі серед студентів. Кожного тижня на курсах проводяться політінформації з обговоренням рішень ЦК КПРС і Радянського уряду, видаються події і проблем сучасності.

Комсомольці-активісти історичного факультету проводять значну роботу в підшефній 105-й школі. Член факультетського бюро Калмакан допомагає шкільному комітетові комсомолу керувати комсомольською організацією школи. Студент IV курсу В. Хохлов організував у школі драматичний колектив. Йому допомагає С. Нікоро. Вміло працюють з піонерами наші піонервожаті Богданова, Коробкіна та інші. Вони проводять піонерські збори, запрошують на них передовиків праці, воїнів Радянської Армії, допомагають у випуску шкільної газети.

В. СТОРЧИЛО.

Про комсомольську роботу на фізматі

«З метою поліпшення керівництва організацією надати більше само стійності курсовим бюро, підсиливши контроль з боку бюро факультету», — це один з пунктів рішення звітно-виборної комсомольської конференції фізико-математичного факультету. На тому, як провадиться в житті цей пункт, я і хочу зупинитися.

Зразу ж після конференції КСМ бюро був проведений семінар активу, де активісти ознайомилися з планом роботи бюро та своїми завданнями. Особлива увага була звернена на те, щоб кожний комсомолець мав доручення. Це вимагає старанного добору кадрів. Та не всі вибрані комсорги виявилися справжніми комсомольськими ватажками.

Так, Тарнарутський (колишній комсорг I курсу) не зумів організувати курсові бюро, був невимогливий до членів бюро; дійшло навіть до того, що він не міг зібрати бюро курсу. Велику увагу бюро факультету

приділяє комсомольським дорученням. На бюро заслуховуються звіти комсоргів всіх курсів про розподіл і виконання комсомольських доручень. На активі було прийнято рішення, за яким всі комсорги повинні мати «зошит доручень». Проте не всі групкомсорги (Милюкіна, Ватманова) виконали рішення, а секретарі курсових бюро недостатньо контролювали цю роботу.

В центрі уваги факультетського бюро знаходитьться I курс. Всі члени бюро прикріплені до курсів, а на I курсі — до кожної групи. Студенти II курсу Жаданов, Львовська, Шевченко, Манакін, Сергеев, Топольський та інші проводили на першому курсі товарицькі колоквіуми. Так, Тарнарутський (колишній комсорг I курсу) не зумів організувати курсові бюро, був невимогливий до членів бюро; дійшло навіть до того, що він не міг зібрати бюро курсу.

Зараз настає найнапруженніший час — заликово-екзаменаційна сесія. На курсах, в групах були проведені збори, присвячені підготовці до сесії. В кінці грудня був заслуханий звіт академсекторів других курсів.

На факультеті на II—IV курсах працюють наукові гуртки. На жаль, бюллетень НСТ «Путь в науку» вийшов лише один раз.

Велику допомогу бюро надає комітет комсомолу і партбюро факультету. На початку 2-го семестру буде проведений актив, де буде заслухано звіт про виконання рішень конференції.

На одному з перших засідань бюро в другому семестрі буде розглянуте питання про шефську роботу, на засідання будуть запрошені старші піонервожаті з підшефних шкіл і дитячого будинку.

А зараз наше головне завдання — якнайкраще провести сесію.

О. ТІГАЙ.

Університет — вуз педагогічний, але справжньої педагогічної підготовки студентам не дається, тому що практики в школі дуже мало. Багато студентів у школі почувавуть себе дуже сковано серед учнів, не завжди можуть вміло організувати позашкільні міроприємства.

Тим більшого значення набуває шефська робота.

Підшефна школа є у кожного факультету університету. Поле діяльності для студентів тут дуже велике, та, на жаль, невелика сама діяльність. Робота в школі повинна носити масовий характер, а зараз в школі працює лише 60—70 студентів. Це піонервожаті, керівники спеціальних предметних гуртків, гуртків художньої самодіяльності, тренери спортивних секцій. Студенти ж повинні надавати активну допомогу і комсомольській, і піонерській організаціям в боротьбі за стопроцентну успішність і відмінну дисципліну.

Цікава робота проводиться студентами різних факультетів в школі-інтернаті № 1. Студенти біологічного факультету, наприклад, Валерій Тот і Андрієць, добре організували роботу біологічного гуртка. Хіміки ведуть хімічний гурток, студент фізмату Верховський організував радіогурток.

Та основну роботу в цій школі

Ширяться культурні з'язки

З кожним роком ширяться культурні з'язки нашого університету з інститутами, університетами та іншими культурними закладами нашої Батьківщини та зарубіжних країн.

Недавно з нагоди 40-х роковин Великого Жовтня, 40-ї річниці Радянської України та Нового року наш університет одержав вітальні телеграми від колективів Московського, Ленінградського, Київського, Харківського, Кишинівського, Якутського та багатьох інших університе-

тів та інших вузів нашої країни, від президії Одеського Обкуму профспілки працівників освіти, вищої інженерної та наукових установ, від секре таріату Бомбейського університету, від колективу Тартуського державного університету, від Польської Академії наук та багато інших.

Колектив університету в свою чергу надіслав поздоровчі телеграми та листи в різні кінці Радянського Союзу та друзям за рубежем.

РЕКТОРУ ОДЕСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЛЮБЛІНА.

Зв'язку Новим роком шлю від імені Ради Університету Марії Кюрі-Склодовської і від свого імені щирі вітання ректору всім професорам і працівникам Одеського університету з побажанням всього найкращого Бажаю щоб між нашими університетами зав'язалось співробітництво а між нашими народами міжнародні узі дружби.

РЕКТОР.

ОДЕСА ПЕТРА ВЕЛИКОГО УНІВЕРСИТЕТ МЕЧНИКОВА

ТУРБОХІД ІЛЛЯ МЕЧНИКОВ.

Комсомольський молодіжний екіпаж турбоходу Ілля Мечников вітає студентів викладачів професорів наступаючим Новим роком бажає успіху навчанні роботі сподівається Новому році встановити Вами тісніші дружбя відносини.

За дорученням екіпажу

Комітет комсомолу

ЛІСТ ІЗ ІНДІЇ

В 1956 році наш університет віддав професор Делійського університету, учений-біолог Чиное. Він цікавився роботою наших вчених, постановкою дослідницької і педагогічної роботи на біологічному факультеті. Недавно проф. Чиное надіслав на адресу університету листа. Його ми публікуємо нижче.

Шановний академік Лебедев!

Дозвольте мені гаряче поздоровити Вас і Ваших колег з 40-ю річницею заснування Радянської держави. Бажаю дальнього процвітання і ус-

піхів великому радянському народові в досягненні наміченої мети. Із задоволенням згадую візит, який я наніс Вам, а також приемний вечір, проведений в розмові з керівництвом і студентами біологічного факультету. Це було не без користі для мене. Сподіваюсь, що такий контакт буде продовжуватись і підтримуватись, і коли-небудь я буду мати змогу привітати Вас в Індії.

Передайте, будь ласка, всім Вашим колегам мій гарячий привіт з найкращими побажаннями.

Щиро Ваш Чиное.

СТУДЕНТИ В ШКОЛІ

проводять філологи, які тут працюють піонервожатими. Цікавий вечір революційної пісні провели студенти філологічного факультету для учнів 7 класу. Студент Мороз допоміг випустити радіогазету в школі, Зінченко — оформити стенд. Лариса Юрсу вже другий рік працює в школі. Цікаво пройшли в її загоні збори на тему: «У нас є право добре читатися, а також право є чудово відпочивати».

Діти випустили монтаж, разом з піонервожатою читали і обговорювали книги. Особливо цікаво пройшло обговорення повісті «Голубий пакет». Безумовно, така робота принесе багато користі Ларисі, як майбутній вчительці, і її піонерам.

Філологи працюють не лише в школі-інтернаті, вони шефствують над госпіталем для незрячих. Тут вони провадять цікаві бесіди, вікторини, читають хворим цікаві книжки.

Цікавий вечір на тему «Чудеса без чудес» провели хіміки в своїй підшефній школі № 15. Вечір на таку ж тему був організований і в школі-інтернаті. В школі № 45 працює хімічний гурт, яким керує студентка хімічного факультету М. Башкова, гуртком по випилюванню керує студентка II курсу фізмату Верховського. Студент IV курсу Чимирисюк організував радіогурт. Студенти хі-

мічного факультету працюють в підшефній школі піонервожатими. Працюють з піонерами і студентами інших факультетів, але погано, що переважна більшість їх не допомагає комсомольським організаціям школі. Певне зрушення в цьому відношенні є на історичному факультеті, де комітетові комсомолу школи допомагає студент I курсу Калмакан.

З великою любов'ю до роботи піонервожатої в 6 класі поставилась студентка IV курсу цього факультету Е. Ворона. Недавно вона провела тут цікавий спортивний вечір, запрошивши на цього студента університету.

Студенти біологічного факультету організували в школі шахові та біологічні гуртки. Проте піонервожаті школи № 70, над якою шефствують біологи, працюють недостатньо.

Зраза в зв'язку з рішенням XIII пленуму ЦК ВЛКСМ піонерські комсомольські організації переглядають свою роботу, і студенти університету можуть дуже допомогти нашим школам. Шефську роботу треба значно розширити і поглибити. Це однаково необхідно і для нас, і для школ, де ми працювати.

Ж. ВАХНІНА.

Нові університетські видання

До наукової бібліотеки університету надійшов «Збірник, присвячений 40-річчю Великої Жовтневої соціалістичної революції (1917—1957)». В збірнику опубліковані статті членів кафедр історії КПРС та кафедр історичного факультету, доцентів С. М. Ковбасюка, І. Г. Леонова, Д. С. Бельфора, П. І. Вороб'я, І. В. Ганевича, А. Я. Гансова, З. В. Першиної, К. Д. Петряєва, М. Ю. Раковського, М. Д. Свічарівської, Я. М. Штернштейна, Д. М. Щербакова, кандидатів наук О. Г. Зубова, Л. А. Мягчилова, П. А. Некрасова, викладачів О. Т. Альошкіна та Е. М. Немченка. Автори висвітлюють питання про роль В. І. Леніна, як вождя Комуністичної партії і трудящих мас в боротьбі за Великий Жовтень, ряд питань марксистсько-

ленінської теорії. Кілька статей присвячено впливу Великої Жовтневої соціалістичної революції на робітничий і революційно-визвольний рух в капіталістичних країнах.

Багато цінного матеріалу знайдуть в цій книзі ті, хто цікавиться історією боротьби за встановлення Радянської влади на півдні України, зокрема, в Одесі.

Бібліотека одержала також «Научний ежеднік», Праці Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова, т. 147, серія геологічних та географічних наук, вид. 5; збірник, присвячений 50-річчю з дня смерті І. М. Сеченова.

Всі названі книги можна придбати в науковій бібліотеці (звертатися у відділ комплектування до т. Чижевської).

Ще одна сім'я

Уже накритий стіл. Кружляють пари у вихрі вальсу. Жарты. Сміхи...

Стихла музика. На середину кола вибігають юнак і дівчина в білому весільному платті:

— Дорогі друзі. Запрошуємо вас до нашого весільного столу...

Це Володя Левенець і Ала Баранова — нове подружжя філологів.

Перший тост виголошує декан фі-

лологічного факультету І. М. Дузь:

— Приємно виряджати в нове життя людей, на яких можна покластися. Володя і Ала не тільки добре студенти, а, що особливо цінно, хоро-

ші товариши. Створена ще одна хороша, дружна сім'я.

Щасті ж вам, друзі, у новому житті.

А. ЛЕШЕНКО.

«ДИКТАТУРА»

Героїчний час побудови соціалізму в нашій країні змальовує кінофільм «Диктатура», випущений Київською кіностудією ім. О. Довженка до 40-річчя Радянської України. Здається, це перша картина, в якій відчувається виразний вплив довженківської манери — можливо, це пояснюється самим матеріалом, покладеним в основу картини. Добре знайдено початок картини — урочисті написи на багряному тлі: «Старші, пригадайте. Молодші, уявіть...».

Добре змонтовані окремі кадри, так що кожний наступний ніби випливає з попереднього, звучать суворі слова диктора про те, що невистачає хліба в країні, — і сиплеться золота пшениця в куркульську схованку. Запитує незаможник Малоштан: «Що ж таке диктатура пролетаріату?» — і перед глядачами виникає прогатний цех металургійного комбінату. Так починається відповідь на питання селянина, відповідь, яка дається на протязі всього фільму. Це і є той основний мотив, який автори фільму взяли з п'єси Івана Микитенка «Диктатура».

Зрозуміло, що, створюючи кінофільм, неможливо було механічно перенести на екран кожний персонаж і кожну яву п'єси, написаної майже 30 років тому. Цілком віправданним є введення, наприклад, такого персонажу, як Лопух, уповноважений, що фактично зриває хлібозаготівлі і штовхає середняків на бік куркульів.

Але коли у фільмі вводиться романтична лінія Грицька і Оксани, то це вже нагадує «Василя та Галю, малоросійську драму в V дійствах, сочинені Бондаренка» (п'єса, назза якої використовувалася на афішах театру Старицького замість назв вистав, заборонених цензорою).

Стражданням красеня Грицька, куркульського сина, закоханого в комсомолку-активістку, відведено в картині чимало місця. Очевидно, автори хотіли зробити фільм цікавим, але ішли «по лінії найменшого опору» — просто ввели любовну інтригу. Через це не лишилося у фільмі місця і часу для багатьох персонажів, які у п'єсі вписані з рельєф-

Спортивна хроніка

■ ■ ■

Закінчились змагання на першість вузів міста з настільного тенісу. Команда університету, вигравши всі 12 зустрічей, вийшла на 1 місце. Склад команди: Є. Шторх, В. Матюшев, Г. Ткаченко, С. Козак, В. Степанов.

Перед двома останніми зустрічами шахісти університету мають 50 очок і знаходяться на II місці. Лише на 0,5 очка попереду команда політехнічного інституту.

На II місце серед вузів міста вийшла наша команда з художньої гімнастики. В особистому заліку Д. Константинова (геофак), виступаючи за програмою майстрів спорту, зайняла II місце. На III місці С. Баранова (фізмат).

Спортивні гімнасти університету посіли IV місце. Серед першорозрядниць перше місце завоювала Н. Сога (біофак).

По II разряду на II місці В. Штенгелев (фізмат). В. Микитенко переміг, виступаючи по III розряду. На III місці — С. Бутенко.

Лише на VI місці змогла вийти молода команда наших боксерів. Ще гірша справа у штангістів — VII місце. Лише В. Кравченкові (напівлегка вага) вдалося вийти в трійку сильніших.

Дев'ятій раз перемогли у вузівських міських змаганнях наші акробати.

ПОПРАВКА

В газеті № 36—37 (548—549) від 23 грудня 1957 р. трапилася помилка. В статті І. Д. Головка «Нові книги про революційні події в Одесі в третьому від кінця абаці треба читати: ... П. Гуцал «Ф. А. Артем в Австралії (нотатки моряка)» — стаття про видатного професіонала-революціонера, першого голову робітничо-селянського уряду, проголошеного на Україні — та М. Ставніцера «Матрос Железняк-партизан» — розшуки про революційні подвиги А. Железнякова — легендарного героя громадянської війни».

Обговорюємо нові кінофільми

Зрозуміло, що, створюючи кінофільм, неможливо було механічно перенести на екран кожний персонаж і кожну яву п'єси, написаної майже 30 років тому. Цілком віправданним є введення, наприклад, такого персонажу, як Лопух, уповноважений, що фактично зриває хлібозаготівлі і штовхає середняків на бік куркульів.

Зовсім не індивідуалізовані у фільмі образи куркулів, а тому, хто хоч раз прочитає «Диктатуру» Микитенка, назавжди запам'ятиться не лише Чирава-Козир, а й Сироватка «з обличчям святого Антонія», який «тихо і богоязливо» говорить: «я б своїй (жінці) голову одкрутив і собакам викинув».

Найгірше те, що дуже мало показані у фільмі робітники, їхня дружна сім'я, їхній трудовий ентузіазм.

Таке видатне явище української літератури, яким була «Диктатура» І. Микитенка, справедливо привернуло увагу екранізаторів. Сама поява фільму «Диктатура», незважаючи на окремі недоліки, є відрядним явищем в українській радянській кінематографії.

Н. БУЧКО, студентка V курсу, філологічного факультету.

НА НАУКОВІ ТЕМИ

Новий сербо-хорватський правопис

З 25 листопада по 1 грудня 1957 року в Новім Саді проходило заключне засідання з відомої широким колам лінгвістів дискусії, яка відбувалася в Югославії протягом двох останніх років з приводу вироблення єдиних норм і правил сербо-хорватського правопису.

Серби і хорвати — представники одного народу — користуються єдиною сербо-хорватською літературною мовою¹. Але й досі тяжить над ними середньовічне мракобісся. Справа в тому, що частина з них (серби) прийняла в свій час православ'я, інші (хорвати) примкнули до католицизму.

Вук Стефанович Караджич (1784—1864) — видатний діяч сербського Відродження, основоположник сучасної сербо-хорватської літературної мови — одним з перших зрозумів всю згубність і беспідставність цього штучного розподілу єдиноетнічного народу на сербів і хорватів. Він заклав основи єдиної сербо-хорватської літературної мови, окресливши норми спільногомовного правопису на фонетичному принципі.

Але поступово як серби, так і хорвати вносили в літературну мову свої специфічні особливості, які, безумовно, за традицією фіксувалися в правописах як сербів, так і хорватів. Внаслідок цього єдність спільногомовного правопису сербо-хорватської літературної мови порушувалася, і до Великої Вітчизняної війни не могло бути й мови про подолання протирич між сербами та хорватами. Народи вільної Югославії підходять до цих протирич з нових інтернаціональних позицій. Це, зокрема, виразно почувається й в останній дискусії, яка охопила собою 41 установу і численну кількість окремих представників. Серед них Сербська Академія наук в Белграді, Південнословенська Академія наук та

¹ В цьому відношенні проф. А. Чнобава несправедливо з наукової точки зору розрізняє сербську і хорватську мови.

Доцент М. В. ПАВЛЮК.

МОРЕ СИГНАЛІЗУЄ

Що може бути спільногоміжморською водою і динамомашину? Пітання здається безглуздим. А тимчасом морська вода, що є провідником електрики, при русі в магнітному полі Землі викликає той же ефект, що й обертання ротору динамомашини в магнітному полі статора. Однак магнітне поле Землі досить мале, і для збудження електрорушійної сили всього лише в 1 вольт потрібні величезні потоки води — порядка мільйонів тонн за секунду.

«Наука и життя», № 8, 1957 г.

МАШИНА — СЕКРЕТАР

Так назвала одна з англійських фірм нову машину для копіювання документів. Ця машина може створювати копії нових текстів за декілька секунд без чорнил, фарби й будь-якого підготовчого процесу.

Оригінал документа вкладається в щілину приладу під аркуш спеціального паперу, чутливого до теплового випромінювання. Потім вми-

кається потужна інфрачервона лампа. Місця оригіналу, де нема зображення або тексту, відбивають світло, а надрукований або написаний текст поглинає промені, що й викликає реакцію на встановленому спеціальному папері. Таким чином одержується абсолютно точна копія документа.

«Наука и життя», № 5, 1957 г.

УЛЬТРАЗВУКОВИЙ ЛАНЦЕТ

Це прилад, що складається з чотирьох випромінювачів ультразвуку циліндрової форми. В місці, де перетинаються всі чотири пучки, концентрується велика енергія, що руйнує клітини тканини. Ці пучки можна зосереджувати у визначеному хірург-

том місці з дуже великою точністю. Прилад дозволяє здійснювати операції, які до цього часу вважались неможливими, оскільки він руйнує хворі тканини мозку, не враховуючи кровоносних судин.

«Наука и життя», № 7, 1957 г.

ЦІКАВО І КОРИСНО ЗНАТИ

Хунзакути — народ, що не знає захворювань

На далекому північному сході Кашміру, в цьому маленькому кутку Північної Індії, лежить долина, яка знайшла собі притулок між двома гірськими пасмами, що дотягають височини понад 6.000 метрів. У цьому чудовому оазисі живе привабливий народ.

Той, хто проїжджає по цих місцях, з подивом помічає на ринку в Гілгіті людей, зовнішній вигляд яких різко відрізняється від решти місцевого населення. Світлошкірих і більш високих на зріст, ніж жителі дев'яти селищ округи Гілгіту, хунзакутів пізнаєш одразу по їх легкій, майже танцюючій ході, що свідчить про велике почуття рівноваги. Їх навіть залалка легко відрізнила від інших горців. І якщо через цікавість проїжджий почне розпитувати про них, він дізнається, що цей народ володіє повним імунітетом від усіх хвороб, незважаючи на те, що стикається з хворобливим населенням, особливо схильним до базедової хвороби і недоумства.

Чому ж хунзакутам не страшні хвороби, крім очних, про що ми скажемо нижче? Справа, очевидно, не в кліматі, бо народ Нагару, що живе по інший бік ріки Хунзи, стойте набагато нижче за станов здоров'я. Ішкумани, що проживають по інший бік гірського хреста, хворобливі. Тут помічається поширення кретинізму. А хунзакути вражают не лише прекрасним здоров'ям, повною врівноваженістю, але й своїм високим розумовим розвитком.

Якщо ви зайдете в будинок хунзакута, вас вразить чистота. У цій країні тільки вони одні додержують правил гігієни, зокрема щодо води для пиття. Воду вони зберігають у великих закритих баках поряд з житлом, її можна дістати, тільки коли спуститися вниз по декількох крутих східцях (тому хатні тварини не можуть добрatisя до неї). Воду, яку хунзакути використовують для прання, беруть з арику. В проточну воду вони ніколи не скидають сміття і нечистоти (на відміну від сусідніх народів).

Будинках, часто дво- і триповерхових, дві половини: одне приміщення для житла, інше — підсобне, для збереження продуктів.

Ми сказали про расу, клімат і гігієнічні умови; залишається їжа. Вона є ключем до відгадки. На перший погляд вона майже не відрізняється від тієї, яку споживають їх кволі сусіди. Але все, що вони їдять, містить дуже багато калорій. Ось з чого вона складається.

Фрукти. І влітку, і взимку це основна їх їжа. Свіжі влітку, сушені на сонці і розтерти з водою у вигляді пасті взимку, абрикоси (в яких вони з'їдають м'якоть і, розбивши кісточку мигдалину) і тутові ягоди займають головне місце. Потім йдуть яблука, персики, киннаград, горіхи і мигдаль.

Овочі. Шпинат, морква, капуста, редис, кабак, баклажани, огірки, помідори і картопля (останні два овочі були завезені англійцями) вживаються в їжу безпосередньо з грядок або пророслими, як, наприклад, квасоля чи турецький горох. Хунзакути їдять овочі в сирому вигляді або трохи проваривши у воді. Вони аромати-

зують їх травами, наприклад, тіном і м'ятою, і часто додають до них макові зерна. Ніхто і ніколи не розповідав їм про вітаміни, і проте, їх засоби приготування їжі ніби спеціально вигадані, щоб краще зберегти вітаміни в страві.

«Чапатті». Так звуться маленькі коржки, які готуються таким способом: зерно дуже повільно товчуть (щоб воно не нагрівалося), і в одержані борошно додають трохи води. Готове тісто дуже тонко розкачують, а потім швидко — всього декілька секунд — жарять на залишній решітці.

М'ясо. Його їдять дуже мало, лише коли ріжуть скотину, не більш як 3—4 рази на місяць, їдять все їстивне: м'ясо, потрохи, шкіру, і навіть ті кістки, що під силу їх міцним зубам. М'ясо варять в котлі разом з овочами й зіллям дуже довго на невеликому вогні. Через те, що домашня птиця завдає багато шкоди їх посівам, вони не розводять її і тому майже не їдять яєць.

П'ять вони чисту воду, споживають багато молока, особливо кислого («лессі»); чаю зовсім не п'ють. Цукор практично не вживають. Ніколи не їдять рису. Дітей годують грудю до трьох років, а потім вони їдять все те, що їх дорослі.

Забула сказати про вино. Хоч вони й мусульмани і вино їм заборонено, вони готують з винограду досить приемне на смак вино і п'ють його у святкові дні.

Саме проста їжа робить їх такими здоровими людьми. Дослідники, що брали з собою в експедиції хунзакутів як носильників, розповідають про них дивні речі. Так, Аурел Штейн повідомляє про одного гінця, якому мір наказав віднести листа на відстань понад трьста кілометрів від Хунзи і принести відповідь. Гонцу знадобився тільки тиждень, щоб пройти цей шлях в обидва кінці, причому дорога йшла через дуже пересічену місцевість, через гори висотою з Монблан.

Для хунзакута нічого не варто сходити на ринок в Гілгіт, зробити покупки і на другий день повернутися назад. А Гілгіт знаходиться від Хунзи майже за сто кілометрів.

Феноменальну витривалість хунзакутів відзначали учасники всіх експедицій, де вони були провідниками. Після будь-якого важкого переходу, що тривав цілий день, коли європейці мріють тільки про те, щоб лягти і відпочити, хунзакути можуть ще довго танцювати, причому їх танці дуже рухливі, особливо танець з кінжалами.

Вони на сотні кілометрів навколо користуються славою добрих танцюристів, граціозних і невтомних. Вони також добре переносять холод, і взимку можна бачити, як хунзакути розбивають лід у річці, щоб викупатись.

Географічна ізольованість і по-ганий стан «шляхів» (які важко навіть назвати цим словом) примушують хунзакутів вести натуральне господарство, бо всякий підвіз зв'язаний з майже непереборними транспортними труднощами. Тому майже всі необхідні їм продукти вони виробляють самі. В сільсько-

В. БАЗИЛЕВСЬКИЙ.

Юрій ВАРВАРЕЦЬКИЙ

Я її не люблю?

Не дает мне покоя задача одна.

Нет решенья.

Подумайте самі:

Я ее не люблю... Почему же она в сновиденья приходит ночами?

Она смотрит упорно и нежно при

всех

И в лицо мне задорно смеется.

Я ее не люблю... Почему же ее

смех

Болью в сердце моем отдается?

Я признаюсь себе до сих пор

не могу,

Что она к моим бедам причастна.

Я ее не люблю... Почему же с моих

губ

Ее имя срывается часто?

Надоумьте меня, помогите друзья!

Неужели до сути добраться

нельзя? —

Я ее не люблю?...

* * *

Анатолій БОРТНЯК.

Сніг

Закружляв

Вітрець грайливий

Та й побіг.

І посівся на ниву

Сніг.

Одів'ється

Сумно-дзвінко

Із-під ніг,

Заховає всі стежинки

Сніг.

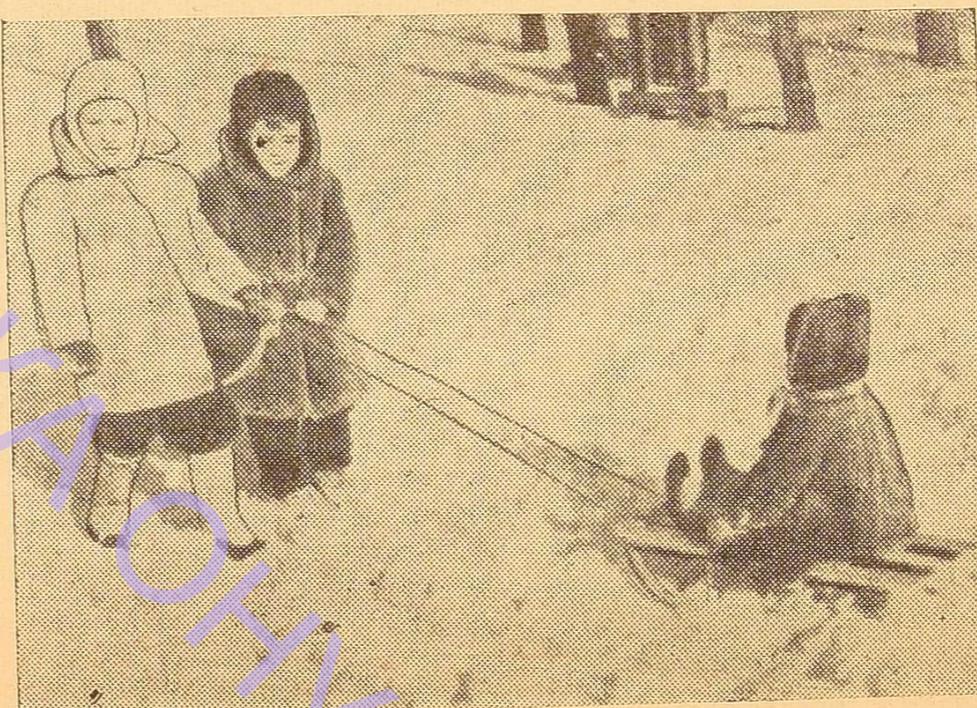
Я знайду

Свою кохану

Без доріг,

Хоч кругом, куди не гляну,

Сніг.

— «Тримайся міцніше! Поїхали!»

— «Не забилася? Не плач!»

му господарстві хунзакути додержуються золотого правила: повернати землі все, що вона дала. Шляхом відновлення родючості ґрунту вони повертають життя тому, що давало життя.

Але в зв'язку з тим, що за п'ять — десь років населення зросло з 6.000 до 22.000 чоловік, хунзакутам доводиться сидіти на суворому пайку на протязі декількох місяців до першого врожаю. Але ця вимушена дієта не завдає їм ніякої шкоди, хоч вони й худнуть трохи. Саме в цей період вони більш за все їдять м'ясо, бо нехватка коріння вимушує їх різати худобу.

Побоювання, що земля не змо-

же прокормит надлишок населення і може виникнути необхідність звернутися за допомогою ззовні, примусили міра прийняти розсудливі рішення: обмежити народжуваність однією дитиною в три роки на сім'ю. Мір, що користується необмеженою владою, один має право призначати дати одруження всіх своїх підданих, вирішувати суперечки і судити правопорушників (правда, такі випадки рідкісні). Він же виносить постанови про розлучення — що буває надзвичайно рідко, — і його суд інколи буває гідний суду Соломона.

Коли молоде подружжя одружується, його відводять в маленький будиночок, який йому надається

ся на час медового місяця. Мати молодого супроводжує їх і пояснює їм обов'язки шлюбу і спільногого життя. По закінченню медового місяця пара приєднується до іншіх членів сім'ї. Добри родинні відносини майже ніколи не порушуються, хоч дуже часто в одному будинку живе навіть дві-три сім'ї.

Доктор Мак-Каррісон, який прожив в Гілгіті вісім років, зберіг добре спогади про цей щасливий, незмінно веселий, виключно здоровий і тепер мирний народ (проте пограбувати якого-небудь проїжджого крупного торгівця вважається невинною витівкою).

Очних хвороб, які йому доводилося лікувати, можна було б уникнути, забезпечивши хунзакутів паливом, недостача палива примушує їх палити печі по чорному. Кімнати провітрюються тільки через круглі отвори в покрівлі. Взимку, під час так званого «великого» холоду хунзакути живуть в диму, який пуске ім очі.

Естер ПОТЕР.

(Журнал «В захисту мира» № 75—54 1957 р.)

В. о. редактора В. В. Фащенко